

Валютні обмеження НБУ: зміна правил щодо зовнішнього боргового фінансування

З початком повномасштабного російського вторгнення Національний банк України (надалі – "НБУ") запровадив тимчасові обмеження на здійснення транскордонних валютних операцій, визначивши у Постанові Правління НБУ № 18 "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану" (надалі – "Постанова НБУ № 18") виключний перелік транскордонних валютних операцій, дозволених під час дії воєнного стану.

Так, операції резидентів із обслуговування зовнішнього боргового фінансування опинилися під забороною. Проте, з часом НБУ послаблював обмеження, дозволяючи погашення процентів при дотриманні певних умов або визначаючи коло кредиторів, виплати на користь яких дозволені.

Наприкінці червня 2023 року НБУ зробив наступні важливі кроки у цьому напрямку, які суттєво розширюють можливості українського бізнесу залучати та обслуговувати зовнішні кредити та позики. У цьому матеріалі наведено огляд положень Постанови НБУ № 18, які стосуються виконання боргових зобов'язань резидентів перед кредиторами-нерезидентами.

Дозволені валютні операції резидентів на користь нерезидентів-кредиторів*:

Власні операції банків із погашення ними кредитів, позик за договорами з нерезидентами

Валютні операції резидентів з виконання зобов'язань, які забезпечені державною гарантією

Валютні операції резидентів з метою розрахунків з МФО або його представництвом

Погашення кредитів/позик/поворотної фін.допомоги, наданих за участю МФО / іноземного експортно-кредитного агентства / іноземної держави

Погашення кредитів/позик/поворотної фін.допомоги, отриманих від нерезидента після 20 червня 2023 року

Здійснення процентних платежів на користь нерезидента зі строком виплати з 24 лютого 2022 року до 10 серпня 2022 року

**при дотриманні вимог, що викладені далі*

Вимоги щодо виконання боргових зобов'язань перед нерезидентом за кредитом / позикою / поворотною фінансовою допомогою, наданими за участю МФО або іноземного експортно-кредитного агентства / іноземної держави

Резиденти-позичальники можуть здійснювати:

- повернення основної суми кредиту / позики / поворотної фінансової допомоги;
- сплату процентів, комісій, винагород та інших визначених у договорі платежів; та
- придбання іноземної валюти для зазначених вище цілей,

якщо кредит / позика / поворотна фінансова допомога повністю або частково:

- 1) забезпечені гарантією або порукою міжнародної фінансової організації (наприклад, Європейським банком реконструкції та розвитку або Міжнародною фінансовою корпорацією); або
- 2) надані, застраховані, або забезпечені гарантією або порукою, наданими:
 - i. іноземним експортно-кредитним агентством;
 - ii. іноземною державою через уповноважену нею особу; або
 - iii. іноземною особою, до складу учасників (акціонерів) якої входить держава чи іноземний банк (за умови, що іноземна держава є учасником (акціонером) цього банку).

Вимоги щодо виконання боргових зобов'язань резидента за кредитом / позикою / поворотною фінансовою допомогою, отриманими від нерезидента виключно після 20 червня 2023 року

Резиденти-позичальники можуть здійснювати::

- повернення основної суми кредиту / позики / поворотної фінансової допомоги;
- сплату, винагород та інших визначених у договопроцентів, комісійрі платежів; та
- придбання іноземної валюти для виплати процентів, комісій, зборів та інших платежів (крім повернення основної суми) кредиту/позики, який надано на строк більше 3 років,

за одночасного дотримання таких умов:

- 1) кошти за кредитом / позикою / поворотною фінансовою допомогою бути отримані українським позичальником з-за кордону на рахунок в українському банку після 20 червня 2023 року;
- 2) сукупна сума платежів за користування кредитом / позикою / поворотною фінансовою допомогою (проценти, комісії, збори та інші платежі) не перевищує розміру виплат за максимальною процентною ставкою, яка становить 12% річних;
- 3) якщо кредит/позика надано на строк менше трьох років, то всі платежі за відповідним договором здійснюється лише за рахунок власних (не куплених, не залучених у формі кредиту, позики від резидента) коштів;
- 4) якщо кредит/позика надано на строк більше трьох років, то платежі з повернення основної суми кредиту/позики протягом перших трьох років здійснюються лише за рахунок власних (не куплених, не залучених у формі кредиту, позики від резидента) коштів.

NB! Позичальники можуть здійснювати платежі за такими кредитом / позикою / поворотною фінансовою допомогою виключно з дотриманням графіку платежів, передбаченим відповідним договором (тобто без можливості дострокового погашення).

Вимоги щодо здійснення дозволених процентних платежів на користь нерезидентів

Якщо боргове зобов'язання нерезидента не підпадає під зазначені вище критерії дозволених операцій, слід пам'ятати, що раніше НБУ дозволив здійснювати купівлю іноземної валюти та переказ коштів закордон з метою виплати процентів (без можливості здійснення повернення основної суми кредиту/позики або сплату комісій, винагород та інших платежів) за кредитними договорами / договорами позики з нерезидентами при дотриманні таких вимог:

1

визначена договором дата сплати відповідних процентів припадає на період з 24 лютого 2022 року до 10 серпня 2022 року (включно)

2

станом на 24 лютого 2022 року у резидента-позичальника відсутня прострочена заборгованість за відповідним договором

3

протягом одного календарного місяця можна переказати не більше 1/5 частини від суми процентів, що повинні бути сплачені з 24 лютого 2022 року до 10 серпня 2022 року (включно) за відповідним договором

4

резидент використовує власні кошти (які не були залучені резидентом-позичальником за кредитами / позиками / поворотною фінансовою допомогою від інших резидентів) для переказу або купівлі іноземної валюти під переказ

5

резидент-позичальник не має заборгованості зі сплати податків та інших обов'язкових платежів (з наданням необхідного підтвердження)

6

резидент-позичальник продовжує здійснювати господарську діяльність після 23 лютого 2022 року (з наданням необхідного підтвердження)

По додаткову інформацію звертайтеся, будь ласка, до:

Ілля Мучник

Партнер, керівник практики банківського, фінансового права та ринків капіталу, Україна, керівник FinTech-напрямку Kinstellar

+380 44 490 9575
illya.muchnyk@kinstellar.com

Олександра Полякова

Керуючий юрист

+380 44 490 9575
oleksandra.poliakova@kinstellar.com

Едуард Оленцевич

Юрист

+380 44 490 9575
eduard.olentsevych@kinstellar.com